

imago exprimitur in drachma, mulier drachmam perdidit, quando homo qui conditus ad imaginem Dei fuerat, peccando a similitudine sui conditoris recessit. Sed accendit mulier lucernam, quia sapientia Dei apparuit in humanitate. Lucerna quippe lumen in testa est. Lumen vero in testa, est divinitas in carne. Accensa autem lucerna evertit domum, quia mox ut eius divinitas per carnem claruit, omnis se nostra conscientia concussit. Domus namque evertitur, cum consideratione reatus sui humana conscientia perturbatur, eversa vero domo invenitur drachma, quia dum perturbatur conscientia hominis, reparatur in homine similitudo conditoris.

³⁸⁰⁷ *Et cum invenerit, convocat amicas et vicinas dicens: Congratulamini mihi, quia inveni drachmam quam perdideram. Quae amicae vel vicinae nisi illae potestates sunt coelestes iam superius dictae? quae tanto supernae sapientiae iuxta sunt, quanto ei per gratiam continua visionis appropinquant. Sed intuumendum cur ista mulier decem drachmas habuisse perhibetur. Angelorum quippe et hominum naturam ad cognoscendum se Dominus condidit, quam dum consistere ad aeternitatem voluit, eam proculdubio ad suam similitudinem creavit. Decem vero drachmas habuit mulier, quia novem sunt ordines angelorum, sed ut completeretur electorum numerus, homo decimus creatus est, qui a conditore suo nec post culpam periiit, quia hunc aeterna sapientia per carnem miraculis coruscans ex lumine testae reparavit.*

³⁸⁰⁸ *Ita dico vobis, gaudium erit coram Angelis Dei super uno peccatore poenitentiam agente. Poenitentiam agere est et perpetrata mala plangere, et plangenda non perpetrare. Nam qui sic alia deplorat, ut tamen alia committat, adhuc poenitentiam agere aut ignorat, aut dissimulat.*

Quid enim prodest si peccata quae luxuriae defleat, et tamen adhuc avaritiae aestubus anhelat? aut quid prodest si irae culpas iam luceat, et tamen adhuc invidiae facibus tabescat? Sed minus est valde, quod dicimus, ut qui peccata deplorat, ploranda minime committat. Nam cogitandum summopere est, ut qui se illicita meminisse commisisse, a quibusdam etiam licitis studeat abstinere, quatenus per hoc conditori suo satisfaciat, ut qui commissis prohibita, sibi metipsi abscondere debeat etiam commissa.

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SENESI, VOL. II, SERM. 49).

³⁸⁰⁹ **O** utinam ex illius ubertate gratiae, ex illius voluptate gloriae qua fruuntur paradisi caelestis, et quasi quodammodo participant in alta contemplatione subvecti, una vice unica scintilla, vel stilla descenderet in aridam mentem meam, ut Iesum cogitem, gustem, diligam toto corde. Inaccessibilis es, Domine, nobis assistentibus foris, felle carnis inebriatis: multitudo dulcedinis tuae quam reservasti dilectis filiis tuis nobis iter agentibus sufficit spiramentum, ut in odore curramus unguentorum tuorum. Supergredditur enim suavitas ista delicias, quoniam odor tuus, Domine, concupiscentias parit aeternas. Hi sunt, de quibus Propheta Psal. xxxv: *Domine, in lumine cultus tui videbimus lumen.* Et alias, Is. lx: *Ambulabunt gentes in lumine tuo, et in nomine tuo exsultabunt tota die;* inter quos quum adnumeratus fuero, cum Habac. iij: *In Domino gaudebo, et exsultabo in Deo Iesu meo,* etc.

DOMINICA IV. POST PENTECOSTEN

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM LUCAM.

Luc. V, 1-11.

¹ In illo tempore: Cum turbae irruerent in Iesum, ut audirent verbum Dei, et ipse stabat secus stagnum Genesareth.

² Et vidit duas naves stantes secus stagnum: piscatores autem descendentes, et lavabant retia.

³ Ascendens autem in unam navim, quae erat Simonis, rogavit eum a terra reducere pussillum. Et sedens docebat de navicula turbas.

⁴ Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, et laxate retia vestra in capturam.

⁵ Et respondens Simon, dixit illi: Praeceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete.

⁶ Et cum hoc fecissent, concluderunt piscium multitudinem copiosam, rumpebatur autem rete eorum.

⁷ Et annuerunt sociis, qui erant in alia navi, ut venirent, et adiuvarent eos. Et venerunt, et impleverunt ambas naviculas, ita ut pene mergerentur.

⁸ Quod cum videret Simon Petrus, procidit ad genua Iesu, dicens: Exi a me, quia homo peccator sum, Domine.

⁹ Stupor enim circumdederat eum, et omnes qui cum illo erant, in captura piscium, quam ceperant:

¹⁰ similiter autem Iacobum et Ioannem, filios Zebedaei, qui erant sociis Simonis. Et ait ad Simonem Iesus: Noli timere: ex hoc iam homines eris captivus.

¹¹ Et subductis ad terram navibus, relictis omnibus secuti sunt eum.

Homilia S. Ambrosii Episcopi.

IN LUC. CAP. 5.

³⁸¹⁰ **A**SCENDENS autem in unam navim, quae erat Simonis, rogavit ut inducerent a terra aliquantulum. Ubi Dominus multis impertivit varia genera sanitatum, nec tempore, nec loco coepit ab studio sanandi turba cohiberi. Vesper incubuit, sequebantur; stagnum occurrit, urgebant. Et ideo ascendit in Petri navim. Haec est illa navis quae adhuc secundum Matthaeum fluctuat (MATTH. VIII, 24), secundum Lucam repletur piscibus; ut et principia Ecclesiae fluctuantis, et posteriora exuberantis agnoscas; pisces enim sunt, qui hanc enavigant vitam. Ibi adhuc discipulis Christus dormit, hic praecipit. Dormit enim trepidis, perfectis vigilat. Sed quemadmodum dormiat Christus, audisti dicentem in Propheta: *Ego dormivi, et cor meum vigilat* (CANT. V, 2).

³⁸¹¹ Et sanctus Matthaeus recte non praeremittendum putavit aeternae indicium potestatis, ubi imperat ventis (MATTH. VIII, 26). Non est enim humana doctrina, sicut audistis Iudaeos dicere, verbo imperat spiritibus (LUC. IV, 36): sed coelestis maiestatis insigne. Quod turbatum sedatur mare, et divinae vocis imperio obsequuntur elementa, atque insensibilia

sensum accipiunt obsequendi; divinae mysterium gratiae revelatur. Quod fluctus mitescunt saeculi, verbo immundus spiritus conquiescit; non alterum altero refellitur, sed utrumque celebratur. Habes miraculum in elementis, habes documentum in mysteriis.

Ergo quia sanctus Matthaeus illa praelibaverat, sanctus Lucas eam sibi navim, in qua Petrus piscaretur, elegit. Non turbatur ista quae Petrum habet, turbatur illa quae Iudam habet. Etsi multa illic discipulorum merita navigabant; tamen eam adhuc perfidia proditoris agitabat. In utraque Petrus: sed qui suis meritis firmus est, turbatur alienis. Caveamus igitur perfidum, caveamus proditorem, ne per unum plurimi fluctuemus. Ergo non turbatur haec navis in qua prudentia navigat, abest perfidia, fides spirat. Quemadmodum enim turbare poterat, cui praeerat is, in quo Ecclesiae firmamentum est? Illic ergo turbatio, ubi modica fides: hic securitas, ubi perfecta dilectio.

³⁸¹² Denique etsi aliis imperatur ut laxent retia sua, soli tamen Petro dicitur: *Duc in altum*, hoc est, in profundum disputationum. Quid enim tam altum quam altitudinem divitiarum videre, scire Dei Filium, et professionem divinae generationis assumere? Quam licet mens non queat humana plenae rationis investigatione comprehendere, fidei tamen plenitudo complectitur. Nam etsi non licet mihi scire quemadmodum natus sit, non licet tamen nescire quod natus sit. Seriem generationis ignoro, sed auctoritatem generationis agnosco. Non interfui cum a Patre Dei Filius nasceretur: sed interfui cum a Patre Dei Filius diceretur. Si Deo non credimus, cui credimus? Omnia enim quae credimus, vel visu credimus, vel auditu: visus saepe fallitur, auditus in fide est.

An asserentis persona discutitur? Si viri boni dicerent, nefas putarem non credere: Deus asserit, probat Filius, refugiens sol fatetur, tremens terra testatur. In hoc altum disputationis Ecclesia a Petro ducitur, ut videat hinc resurgentem Dei Filium, inde Spiritum sanctum profluentem.

3874 Quae sunt autem apostolorum quae laxari iubentur retia, nisi verborum complexiones, et quasi quidam orationis sinus, et disputationum recessus qui eos quos ceperint, non omittunt? Et bene apostolica instrumenta piscandi retia sunt, quae non captos perimunt, sed reservant, et profundo ad lumen extrahunt: fluctuantes de infimis ad superna traducunt.

3875 Est et aliud apostolicum piscandi genus, quo genere solum Petrum piscari Dominus iubet dicens: *Mitte hamum, et eum piscem qui primus ascenderit, tolle* (MATTH. XVII, 26). Magnum quidem est et spiritale documentum, quod Christiani viri sublimioribus potestatibus docentur debere esse subiecti, ne quis constitutionem regis terreni putet esse solvendam. Si enim census Dei Filius solvit, quis tu tantus es, qui non putes esse solvendum? Et ille census solvit qui nihil possidebat: tu autem qui saeculi sequeris lucrum, cur saeculi obsequium non recognoscas? Cur te supra saeculum quadam animi arrogantia ferens, cum saeculo sis misera cupiditate subiectus?

3876 Penditur igitur didrachma, quod erat pretium nostrae redemptionis et corporis, in lege promissum, in Evangelio persolutum, non otiose in ore piscis inventum: *Ex ore enim tuo iustificaberis* (MATTH. XII, 37). Etenim pretium immortalitatis est nobis nostra confessio; quia sicut scriptum est: *Ore confessio fit ad salutem* (ROM. X, 10).

3877 Et fortasse primus hic piscis primus

est martyr, in ore habens didrachma, hoc est, pretium census. Didrachma nostrum Christus est. Habebat igitur primus ille martyr, Stephanus, scilicet, in ore thesaurum, cum Christum in passione loqueretur. Sed revertamur ad propositum locum, et discamus apostolicam humilitatem.

3878 *Praeceptor, inquit, per totam noctem laborantes nihil cepimus: sed in verbo tuo laxabo retia.* Et ego, Domine, scio quia nox mihi est, quando non imperas. Nemo adhuc nomen suum dedit, adhuc noctem habeo. Misi iaculum vocis per epiphania, et adhuc nihil cepi. Misi per diem, exspecto ut iubeas: in verbo tuo laxabo retia. O vacua praesumptio, o humilitas fructuosa! Qui nihil antea ceperant, magnam in verbo Domini concludunt piscium multitudinem. Non hoc humanae facultatis opus, sed supernae vocationis est munus. Cedunt disputationes hominum: fide sua plebs credit.

3879 Rumpuntur retia, nec labitur piscis. Vocantur ad adiumentum socii qui erant in alia navi. Quae est illa alia navis nisi forte Iudaea, ex qua Ioannes et Iacobus eliguntur? *Facta est (enim) Iudaea sanctificatio eius* (PSAL. CXIII, 2). Hi igitur de Synagoga ad navem Petri, hoc est, ad Ecclesiam conveniunt, ut implerent ambas naviculas. Omnes enim in nomine Iesu genu flectunt, sive Iudaeus, sive Graecus: *Omnia et in omnibus Christus* (COLOSS. III, 11). Sed mihi cumulus iste suspectus est, ne plenitudine sui nave pene mergantur; oportet enim et haereres esse, ut probentur boni.

3880 Possimus tamen et aliam Ecclesiam intelligere, navem alterius; ab una enim plures Ecclesiae derivantur. Ecce alia sollicitudo Petri, cui sua iam praeda suspecta est. Sed novit perfectus quemadmodum servare possit reconditos, qui scit quemadmodum capere possit di-

persos. Quos in verbo capit, Verbo credit: negat suam praedam, negat suum munus.

3881 *Exi, inquit, a me, Domine; quia homo peccator sum.* Admirabatur enim dona divina: et quo plus meruerat, hoc praesumebat minus. Dic et tu: *Exi, a me, Domine; quia homo peccator sum*, ut respondeat tibi Dominus: Noli timere. Indulgenti Domino peccatum fateri. Noli timere etiam quae tua sunt Domino deferre, quia quae sua sunt nobis ille concessit. Nescit invidere, nescit eripere, nescit auferre. Vides quam bonus Dominus, qui tantum tribuit hominibus, ut vivificandi habeant potestatem.

Varia de SS. Nominis Iesu.

(EX S. BERNARDINO SENESE, VOL. II, SERM. 49.)

3882 QUARTO autem Nomen Iesu est gloria triumphantium: erit enim in prima imaginis reformatio consummata, ubi nullus oblivionis locus viventibus in aeternitate, nulla erroris subreptio fruentibus veritate, nulla cupidinis impulsio absorptis divina charitate: nam omnibus diligentibus Nomen Iesu in intellectu erit visio clara supersplendissimae veritatis propter meritum spei, in voluntate erit dilectio, seu fructio suavissimae bonitatis propter meritum dilectionis Nominis Iesu, sicut Propheta (PS. V) ait: *Gloriantur in te omnes qui diligunt Nomen tuum*; et sic propter Nomen Iesu tota anima vivet, tota dotata, atque beata erit, atque in tribus viribus Deo Trino et Uno tota erit configurata, tota unita, tota illuminata, tota quietata; quia in statu omnium bonorum aggregatione perfecto aeternaliter vivet.

3883 Proinde Propheta Psal. CXLII ad Dominum Iesum ait: *Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam, propter Nomen tuum*, etc. Hoc quidem gaudium plenum est, de quo (IOANN. XVII) Dominus ait: *Usque modo non petistis quidquam in Nominis meo*; et hoc, scilicet, quia virtus Nominis mei fuit vobis ignota: sed nunc, cognita eius virtute, *petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Petite, inquit, et accipietis*, scilicet, in virtute Nominis mei: ubi Chrysost. ait quod in hoc ostendit virtutem Nominis sui, quia, non visus, non rogatus, sed nominatus solum, apud Patrem facit mirabilia.

3884 Et sequitur: *Ut gaudium vestrum plenum sit*, quod erit gloria sempiterna: quod quidem propter

tria plenum gaudium nominatur: Primo quia adimplebit totum animi appetitum, de quo Propheta (PS. XV) ait: *Adimplebis me lactitia cum vultu tuo*; quod potest exponi, sicut patebit sermone ultimo, cap. ultimo. Secundo quia consistit in visione, fructione, et possessione plenissimi, et consummati Boni, quod est Deus trinus et unus, sicut praedictum est: et de hoc bono Exod. XXXIII dicitur: *Ego ostendam tibi omne bonum*. Tertio quia tale et tantum gaudium omnino inamissibile erit: unde (IOANN. XVI) dicit discipulis suis: *Et gaudium vestrum nemo tollet a vobis*.

FERIA SECUNDA

Homilia S. Bonaventurae Episcopi.

DOM. IV. POST.

3885 Dicit ergo: *Relictis omnibus*; ubi notatur desertio impedimenti retrahentis. Apostoli namque tamquam veri legati, ut esset eorum legatio similis legationi Christi, ad amovendum quodlibet retrahens impedimentum reliquerunt omnia: primo tamquam *pondera praegravantia*, ut essent expeditiores ad currendum post Christum; secundo, tamquam *vincula detinentia*, ut essent securiores ad arguendum malum; tertio, tamquam *obstacula praepedientia*, ut essent efficaciores ad persuadendum bonum.

3886 Primo reliquerunt omnia tamquam *pondera gravantia*, ut expeditiores essent ad currendum post Christum, qui *exsultavit ut gigas ad currendam viam evangelicae perfectionis*, eo quod fuit sine omni pondere terrenitatis. Nam a principio suae nativitatis pauperitatem in suo corpore consecravit, in mundo cum pauperimis hominibus pauperrime conversatus et associatus, in fine vero nudus in cruce positus fuit et post resurrectionem, in specie peregrini apparuit. Qui ergo debet esse Christi legatus debet, sicut ipse ambulavit, et ipse ambulare; qui autem ambulat in cur-

ribus et in equis phaleratis, in pompis et divitiis, non est successor nec legatus Christi, quia non habet in sua vita paupertatis signa, quae sunt Christi Legationis approbativum sigillum. Hoc attendens, Petrus dixit ad Dominum Matthaei decimo nono: *Ecce, nos reliquimus omnia et secuti sumus te, quid ergo erit nobis? Iesus autem dixit illis: Amen, dico vobis, quod vos, qui reliquistis omnia et secuti estis me, in regeneratione, cum sederit Filius hominis in sede maiestatis suae, sedebitis et vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus Israel.* Petrus enim piscator erat et pauper, manu et arte cibum quaerebat, et tamen cum confidentia allegat multum, cum dicit: *Ecce, nos reliquimus omnia et secuti sumus te, et explorat praemium, cum dicit: quid ergo erit nobis praemii? Et hoc est, quia, sicut dicit Gregorius, "tanta a sequentibus dimissa sunt, quanta a non sequentibus concupisci potuerunt". Bene ergo fecisti, Petre et ceteri apostoli, omnia relinquendo, quia per hoc maximum consecuti estis praemium. Non enim pro certo aliter obtinistis principatum fidei christianae, quia numquam in vobis Dominus fundaturus erat Ecclesiam, nisi vos primo ad illud fundamentum reduxisset et in eo firmasset, neque ad sedes iudicariae potestatis sublimasset. Nam haec est illa celsitudo altissimae paupertatis, quae vos, Apostolos, haeredes et reges regni coelorum constituit, pauperes rebus fecit, virtutibus sublimavit. Certe nec hoc mirum, si ita sublimavit, intronizavit et magnificavit eos altitudo paupertatis. Nam sicut videmus in istis materialibus, quod tanto ille ascensus est altior, quanto id quod ascendit fuerit levius et purius; sic et in spiritualibus tanto ascensus alicuius altior, quanto quod ascendit a terrena cupi-*

ditate est purius et virtute gratiae plenius.

Secundo reliquerunt omnia tamquam *vincula delinquentia*, ut essent securiores ad arguendum malum. Apostoli namque nemini amore acquirendi vel timore amittendi, quasi quibusdam vinculis detenti, parebant neque veritatem tacebant, immo veritatis iaculis tam magnos quam pueros aequae feriebant. Metus enim terrena potestatis et quaestus mundanae cupiditatis generant in hominibus, qui nolunt relinquere ista terrena, ambiguum simulatoriae falsitatis. Maluit studere adulationi et cupiditati, quam assistere veritati. Et propter hoc Mathathias et eius filii, ne forte mandatis regis Antiochi, qui inducebat Iudaeos ad idololatriam, consentirent, postquam eius nuntium constanter redarguerunt et etiam zelo Legis et veritatis interfecerunt, relinquentes omnia in civitate, ad securitatem paupertatis confugerunt; unde de his dicitur primi Machabaeorum secundo: *Exclamavit Mathathias voce magna in civitate, dicens: Omnis, qui zelum habet Legis, statuens testamentum, exeat post me. Et fugit ipse et filii eius in montes, et reliquerunt quaecumque habebant in civitate.* Gloriosius reputabant isti beati viri occidi cum veritate, quam magnificari cum falsitate. O quam gloriosum est mori pro veritate, quae, etsi non convertat audientem, coronat tamen praedicanter! O Deus, utinam essent hodie multi Mathathiae, multi Ioannes Baptistae et multi Pauli Apostoli, qui non tacerent veritatem principibus et praecipue praelatis. Nullorum enim vita magis nocet quam principum et maxime praelatorum. Unde Gregorius in Pastoralibus: "Nemo in Ecclesia magis nocet, quam qui perverse agens, nomen vel ordinem dignitatis sive sanctitatis tenet. Delinquentem namque hunc redarguere

3827

nollus praesumit, et in exemplum culpae vehementer extenditur, quando pro reverentia ordinis peccator honoratur."

Tertio reliquerunt omnia tamquam *obstacula praepedientia*, ut essent efficaciores ad persuadendum bonum; unde Matthaei quarto: *Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum. At illi continuo, relictiis retibus, secuti sunt eum.* Ecce, quod Apostoli ad hoc, quod efficaciter piscarentur homines, reliquerunt omnia terrena, ne obstaculum sive impedimentum illis quos piscaturi erant, praerent. Nam, sicut melius persuadeat vita quam lingua, et exempla quam verba; sic efficacius persuadeat contemptus mundi et mortificatio carnis et qui pauper est et carnem suam crucifigit cum vilis et concupiscit, quam qui dives est et carnem suam nutrit et fovet in deliciis. Quis enim Apostolis de contemptu mundi credidisset, si eos amatores mundanorum vidisset? Si enim Apostoli quaestores et congregatores divitiarum fuissent, totus mundus ab eis fugisset, vel saltem per eorum conversationem ab amore Dei elongatus fuisset. Nunc autem rete paupertatis attraxit ad amorem et laudem Dei, quando eorum exemplo, destructa mundi cupiditate, quae est *radix omnium malorum*, inserebatur cordibus fidelium Christi paupertas, quae est primum fundamentum omnis boni. Non enim aliter fundaverunt Apostoli Ecclesiam nisi per spiritum paupertatis, quia non exercitu equorum et robore divitiarum mundum converterent: immo pro auro et redditibus hodie salus animarum viluit. Sed ne forte commendatio paupertatis videatur resultare in condemnationem rerum temporalium Ecclesiae; ideo bonum est dicere, quod temporalia Ecclesiae bona sunt pro tempore toleranda et etiam quoquo modo affectanda propter multiplicem causam, videlicet

propter Sponsi honorem, sponsae decorationem, viatorum sustentationem, pauperum provisionem, infirmorum consolationem et fidelium devotionem et etiam propter usum communitatis. Et cum propter istas causas tolerantur, non diminuant in praelatis perfectionem, sed si bene dispensentur, meritum augent, et si male, occasionem damnationis praestant.

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SENENSIS, VOL. II, SERM. 49.)

In hoc igitur Nomine erit gloria omnium Beatorum: unde (ApoC. XIV) Ioann. ait: *Vidi, et ecce agnus stabat supra montem Sion, et cum eo centum quadraginta quatuor milia habentes. Nomen eius, et nomen Patris eius scriptum in frontibus suis.* Mons Sion altam eminentiam lucis patriae indicat, quem Sion speculum interpretetur. Super hunc montem stat agnus Dei Filius Iesus Christus, qui super omnes, in quantum homo, eminet in gloriae visione: et de hac omnes Beati participes fiunt; unde subditur: *et cum illo centum quadraginta quatuor milia, scilicet, agni: nam subscripta nomina adiectiva, et numeralia videntur trahere suum subiectum a premisso agno; per hunc siquidem numerum, sicut alibi patet, omnes glorificandi signantur: nam per quaternarium virtus; per quadragenarium exercitium virtutum, per centenarium oblectatio virtutis quae per exercitium virtutum acquiritur, per millenarium scientia, seu sapientia quae virtutem perficit denotatur: quia per hoc a Deo tribuitur gloria sempiterna, de qua subditur: *Habentes Nomen eius*: per nomen famosa notitia designatur, quia respectu Dei non reputatur, nisi fuerit amativa: talis quidem est in Beatis.*

3829

FERIA TERTIA

Homilia S. Bonaventurae Episcopi.

DOM. IV. POST PENT. SERMO I.

SECUNDO notatur in verbo proposito *adepto complementi* exedientis, cum dicit: *secuti sunt eum.* Secuti sunt Apostoli Christum tamquam finem et complementum omnis boni tripliciter: primo, *humiliter*, sine

3830

superbia propter splendorem internae cognitionis; secundo, *concorditer*, sine invidia propter amorem supernae conversationis; tertio, *perseveranter*, cum constantia propter tolerantiam continuae afflictionis. Et sic Apostoli sequentes Christum per haec tria perfecte reducebantur ad beatam Trinitatem. Nam per splendorem claritatis internae dirigentis rationalem reducebantur ad sapientiam Filii; per amorem charitatis supernae, rectificantis concupiscibilem reducebantur ad benevolentiam Spiritus sancti; per vigorem virilis constantiae, stabilientis irascibilem reducebantur ad potentiam Patris aeterni. Et haec tria, scilicet, intelligentia divinorum, concordia proximorum et tolerantia adversorum, sunt necessaria quilibet ad salutem.

3831 Primo secuti sunt Christum *humiliter*, sine *superbia* propter splendorem internae cognitionis. Nam splendorem intelligentiae humilitas aperit, superbia claudit, quae, dum inflat, obnubilat et privat a lumine veritatis. Et de hoc dicitur Ioannis octavo: *Ego sum lux mundi; qui sequitur me non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitae. Ego sum vera lux mundi*, quia non aliunde accipio, immo de fonte meae sapientiae quodlibet aliud lumen creatum scaturit; et ideo *qui sequitur me*, per humilem subiectionem, *non ambulat in tenebris*, erroris et ignorantiae; *sed habebit lumen vitae* et gratiae vivificantis affectivam et illustrantis intellectivam.

3832 Secundo secuti sunt Christum *concorditer*, sine *invidia* propter amorem supernae conversationis; unde primae Petri secundo: *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia eius; qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore eius*. O verbum dulcissimum, o verbum verissimum, et omni memoria et laude dignum! quoniam

niam *Christus passus est pro nobis*, purgandis ab omni iniquitate; *vobis relinquens exemplum*, charitatis et benevolentiae, *ut sequamini vestigia eius*, ad summam perfectionem deducantia. Si enim quaeratur: Quid movit Filium Dei ad patendum pro nobis? non invenitur alia causa quam eius benevolentia et charitas misericordissima; unde dicitur primae Ioannis tertio: *In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit*. Sed quia istud exemplum tantae benevolentiae est imitatione dignum, ideo adiunxit: *et nos debemus pro fratribus animas ponere*. Quod bene adimpleverunt Apostoli, quando, postposita malitia invidiae, animas suas libenter pro salute omnium electorum posuerunt. Et propter hoc quilibet eorum potest dicere illud: *Vestigia eius secutus est pes meus, viam eius custodivi et non declinavi ex ea. Vestigia, inquam, eius*, charitatis et benevolentiae, *secutus est pes meus*, affectuose dilectionis, eo quod *gloria magna est sequi Dominum*, in charitate perfecta.

3833 Tertio secuti sunt Christum *perseveranter*, cum *constantia* propter tolerantiam continuae macerationis; unde Lucae nono: *Qui vult venire post me abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me. Qui vult venire post me, humilem et mortificatum, abneget semetipsum*, per humilem subiectionem, *et tollat crucem suam*, continuae macerationis, *et sequatur me*, perseveranter usque ad aeterni palatii ingressione. Et bene praemittitur in illa auctoritate humilitatis subiectionis, quae intelligitur per abnegationem propriae voluntatis; (et sequitur) amaritudo poenitentiae et mortificationis, quae intelligitur nomine crucis, eo quod carnis mortificatio aliquando perditur per superbiam, aliquando per gulam. Et propter hoc, si volumus perfecte tollere

crucem mortificationis, debemus esse humiles in corde et abstinentes in carne. Rogemus.

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SENENSI, VOL. II, SERM. 49.)

3834 **S**EU alter dici potest quod Nomen Iesu, id est, res Nominis Iesu est ipse Deus, in qua communicat Deo Patri, et Spiritui sancto in Divinitatis unitate, sicut Ioann. testatur 1 cap. dicens: *Et Deus erat Verbum*: quod enim Verbum est personali distinctione a Patre, Deus est communicatione unius naturae cum Patre. Proinde de personali distinctione in deitatis unitate merito subinfertur: *Et nomen Patris eius scriptum est in frontibus suis*; Pater sine dubio omnibus Gloriosus dat intelligere Filium, respectu cuius est Pater: qui ergo nomen Patris scriptum in frontibus, id est, in mentibus suis habent, nomen Filii ignorare non possunt.

3835 Unde Luc. xix Filius ait: *Qui me recipit, scilicet, in gratia, aut in gloria, recipit illum qui me misit*. Scriptura autem haec quae nomen et Patris, et Filii in Beatorum mentibus scriptum est, facta est digito Dei vivi, qui est Spiritus sanctus, quo etiam tabulae utriusque Testamenti conscriptae sunt, sicut patet Exod. xxxii. Per utrumque enim Testamentum pervenimus in gloria ad unam nomen cognitionis trium personarum in quibus consistit gloria Beatorum. Unde Bernard. in serm. viii super Cantic. ait: *Qui sequuntur agnum debent habere nomen eius, et nomen Patris eius scriptum in frontibus suis*; quod est de utriusque notitia, scilicet, Patris et Filii gloriari.

FERIA QUARTA

Homilia S. Bonaventurae Episcopi.

DOM. IV. POST PENT. SERMO 2.

3836 **D**uc in altum, et laxate retia vestra in capturam, Lucae quinto.

3837 In verbis his hortatur Salvator praelatos et praedicatores Evangelii ad duo, scilicet, ad studiosum *selum* animarum, ibi: *Duc in altum*; quasi (dicat): animas demersas emergere sit vestrum propositum: et ad effectivum *lucrum* caurum demersarum in profundum quadri-

formiter, scilicet, vilitatis, caecitatis, calamitatis, mortalitatis, ibi: *et laxate retia vestra in capturam*; quasi (dicat): lucrare animas, quas diabolus conatur auferre.

3838 Quantum ergo ad primum dicit: *Duc in altum*. Circa quod nota, quod debemus *ducere* animas quadrupliciter in altum, scilicet in altum *Maiestatis* praecelsae ad venerandum numina omnipotentiae; Ecclesiae septimo: *Et alta profunditas, quis inveniet eam?* quasi dicat: *rarus, nisi devotus et humilis. Claritatis* supremae ad speculandum lumina sapientiae; ad Romanos undecimo: *O altitudo divitiarum sapientiae et scientiae Dei; quam incomprehensibilia sunt iudicia eius et investigabiles viae eius!* Suae vitatis aeternae ad degustandum charismata gratiae; Ecclesiastici quadragesimo tertio: *Altitudinis firmiteramentum pulchritudo eius est, species coeli in visione gloriae. Aeternitatis gloriae ad desiderandum praemia vitae; Psalmus: Mirabilis in altis Dominus. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis; domum tuam decet sanctitudo, Domine, in longitudinem dierum.*

3839 Circa secundum nota, quod *laxare* debemus *retia* in *capturam* lucrando et capiendo animas quadriformiter, scilicet, *verbo eruditionis* salutiferae; Lucae quinto: *Ecce, ex hoc iam homines eris capiens. Exemplo conversationis* evangelicae; secundae ad Corinthios septimo: *Capite nos. Neminem laesimus, neminem corruptimus, neminem circumvenimus. Suffragio orationis* devotae; Cantorum secundo: *Sonet vox tua in auribus meis; vox enim tua dulcis et facies tua decora. Capite nobis vulpes parulas, quae demoluntur vineas; nam vinea nostra floruit. Beneficio supportationis* charitativae; secundae ad Corinthios duodecimo: *Cum essem astutus, dolo vos cepi, etc.*

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SENESI, VOL. II, SERM. 49.)

3840 **O** Nomen gloriosum! Nomen gratiosum! O Nomen amorosum et virtuosum! per te crimina relaxantur, per te adversarii superantur, per te infirmi liberantur, per te patientes in adversitatibus roborantur et iudicantur: tu credentium honor, tu praedictium Doctor, tu operantium roborator, tu deficientium sustentator: igneo fervore, et calore tuo desideria inardescunt, postulata suffragia impetrantur, inebriantur animae contemplantes, atque glorificantur in coelesti gloria triumphantes: cum quibus, dulcissime Iesu, per hoc tuum sacratissimum Nomen conregnare nos facias, qui cum Patre et Spiritu sancto in Trinitate, et unitate perfecta omnium Beatorum glorificator, et gloriosus triumphas et regnas per omnia saecula saeculorum. Amen.

FERIA QUINTA

Homilia Venerabilis Bedae Presbyteri.

IN LUC. CAP. 5.

3841 **F**ACTUM est autem cum turbae irruerent in eum, ut audirent verbum Dei, et ipse stabat secus stagnum Genesareth. Stagnum Genesareth, idem dicunt esse quod mare Galilaeae, vel mare Tiberiadis. Sed mare Galilaeae ab adiacente provincia dictum, mare Tiberiadis a proxima civitate, quae olim Chennereth vocata, sed ab Herode Tetrarcha instaurata in honorem Tiberii Caesaris Tiberias est appellata. Porro Genesar a laici ipsius natura, qua crispantibus aquis de seipso sibi excitare auram perhibetur, Graeco vocabulo, quasi generans sibi auram dicitur. Neque enim in stagni morem sternitur aqua, sed frequentibus auris spirantibus agitatur, haustu dulcis, et ad potandum habilis. Sed Hebraeae linguae consuetudine, omnis aquarum congregatio sive dulcis sive salsa, mare nuncupatur. Qui lacus influente Iordane centum quadraginta

stadiis in longitudinem, et quadraginta extenditur in latitudinem. Quia ergo stagnum sive mare praescens saeculum designat, Dominus secus mare stat, postquam vitae labentis mortalitatem devincens, in ea qua passus est carne, stabilitatem perpetuae quietis adiit. Turbarum conventus ad eum, gentium in fide concurrentium typus est. De quibus Isaïas: *Et fluent, inquit, ad eum omnes gentes, et ibunt populi multi, et dicent, Venite et ascendamus ad montem Domini.*

3842 *Et vidit duas naves stantes secus stagnum.* Duae naves secus stagnum posita, circumcisionem et praepitium figurant. Quas bene Iesus vidisse perhibetur, quia in utroque populo novit Dominus qui sunt eius. Eorumque cor a fluctibus saeculi huius, ad futurae vitae tranquillitatem quasi ad soliditatem littoris videndo, hoc est misericorditer vitando provehit.

3843 *Piscatores autem descenderant et lavabant retia.* Piscatores sunt Ecclesiae doctores, qui nos rete fidei comprehensos, et de profundo ad lunam elatos, quasi pisces littori sic terrae viventium advehunt. Quasi enim quae retia piscantium sunt complexae, praedicantium dictiones, quae eos quos coeperint in fide, non amittant. Unde et retia, quasi retinentia sunt vocata. Sed haec retia modo laxantur in capturam, modo lappantur, quia non omne tempus est habile doctrinae, sed nunc exercenda lingua doctori, nunc suimet cura gerenda.

3844 *Ascendens autem in unam navem quae erat Simonis, rogavit eum a terra reducere pusillum.* Et sedens, docebat de navicula turbas. Navis Simonis est Ecclesia primitiva, de qua Paulus ait: *Qui enim operatus est Petro in Apostolatam circumcissionis, operatus est et mihi inter gentes.* Bene una dicta, quia, *multitudinis credentium erat cor et anima una.* De qua

docebat turbas, quia de auctoritate Ecclesiae docet usque hodie gentes.

3845 *Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, et laxate retia vestra in capturam.* Quod primo rogavit Simonem navem a terra reducere pusillum, significat vel temperate utendum verbo ad turbas, ut nec terrena eis praecipiantur, nec sic a terrenis in profunda sacramentorum recedatur, ut ea penitus non intelligant, vel prius in proximis regionibus gentibus praedicandum, ut quod dicit item Petro: *Duc in altum, et laxate retia vestra in capturam,* ad remotiores gentes quibus postea praedicatum est, pertineat.

3846 *Et respondens Simon, dixit illi: Praeceptor, per totam noctem laborantes, nihil coepimus. In verbo autem tuo, laxabo rete. Nisi Dominus aedificaverit domum, in vanum laboraverunt qui aedificant eam.* Nisi Dominus cor illustraverit auditorum, doctor in nocte laborat. Nisi in verbo gratiae supernae laxata fuerint instrumenta disputationum, frustra vocis suae praedicator iaculum mittit. Quia fides populorum non sapientia verbi compositi, sed divinae vocationis munere provenit.

3847 *Et cum hoc fecisset, concluserunt piscium multitudinem copiosam. Rumpebatur autem rete eorum.* Prae multitudine piscium rete rumpebatur, quia nunc ad confessionem fidei etiam cum electis reprobi tanti intrant, qui ipsam quoque Ecclesiam haeresibus scindant. Rumpitur autem rete, sed non labitur piscis, quia suos, Dominus etiam inter persequentium scandala servat.

3848 *Et annuerunt sociis qui erant in alia navi, ut venirent et adiuverant eos.* Alia navis (ut praediximus) est Ecclesia de gentibus quae et ipsa non sufficiente una navicula piscibus impletur electis, quia novit Dominus qui sunt eius, et

apud ipsum certus est suorum numerus electorum. Quumque tot in Iudaea credituros non invenit, quot ad fidem vitamque praedestinos novit aeternam, quasi aliae navis receptacula piscibus quaerens suis, corda quoque gentium fidei gratia replet. Et bene rupto rete socia navis advocatur, quoniam ante Iudas proditor, ante Simon Magus pisces nequissimi capti sunt, ante Ananias et Sapphira fidei rete subdole tentabant ingredi, ante ut Ioannes testatur, *multi discipulorum eius abierunt retro, et iam non cum illo ambulabant.* Ac deinde Barnabas et Paulus ad gentium sunt apostolatam segregati.

3849 *Et venerunt et impleverunt ambas naviculas ita ut mergerentur.* Harum impletio navium, usque in finem saeculi crescit. Sed quod impletae merguntur, hoc est in submersione premuntur (non enim submersae, sed tamen sunt periclitatae), Apostolus exponit dicens: *In novissimis diebus erunt tempora periculosa, et erunt homines seipos amantes, etc.* Nam mergi naves est, homines in saeculum, ex quo elati per fidem fuerant, morum pravitate relabi. Quales et ipse Petrus adhuc in infirmitate positus, hoc loco demonstrat. Unde sequitur:

3850 *Quod cum videret Simon Petrus procidit ad genua Iesu, dicens, Exi a me, quia homo peccator sum, Domine.* Quia carnales quique in Ecclesia regimen spiritalium, in quibus maxime Christi persona eminet, a se quodammodo repellunt. Non enim hoc voce linguae dicunt bonis ministris Dei, ut eos a se repellant, sed voce morum et actuum suorum suadent a se recedi, ne per bonos regantur, et eo vehementius quo defertur eis honorem, attamen factis suis a se recedere admonent. Ut honorificentiam eorum significaverit Petrus, cadens ad pedes Domini. Mores autem in eo quod

ait: *Exi a me, Domine, quia peccator homo sum.* Quod tamen quia non fecit Dominus, non enim recessit ab eis, sed eos subductis navibus ad litrus perduxit, significat in bonis et spiritalibus viris non esse oportere hanc voluntatem, ut peccatis turbarum commoti, quo quasi securus tranquilliusque vivat, munus Ecclesiasticum deserant.

³⁸⁵¹ *Et ait ad Simonem Iesus: Nolite timere.* Confortat Dominus timorem carnalium animosque fragillum consolando erigit, ne quis vel de suae conscientia culpae tremens, vel de aliorum innocentia stupens, sanctitatis iter formidet adgredi. Quod autem sequitur:

³⁸⁵² *Ex hoc iam homines eris capiens.* Ad ipsum Petrum specialiter pertinet. Exponit enim ei Dominus, quid haec captura piscium significet. Quod videlicet ipse sicut nunc per retia pisces, sic aliquando per verba sit capturus homines. Totusque facti huius ordo, quid in Ecclesia cuius ipse typum tenet, quotidie geratur, ostendat. Quod vero subiungitur:

³⁸⁵³ *Et subductis ad terram navibus, relictis omnibus secuti sunt eum.* Potest significare finem temporis, quo ab huiusmodi salo qui Christo inhaeserint, penitus recessuri sunt. Sciendum est autem hanc eandem non esse lectionem, qua Matthaeus et Marcus binos de naviculis piscatores, primo Petrum et Andraeam, deinde filios Zebedaei a Domino narrant esse vocatos. Non enim eos Lucas, nunc a Domino vocatos, sed tantum Petro fuisse praedictum, quod homines esset capturus, insinuat. Quod non ita dictum est quasi iam pisces numquam esset capturus. Nam et post resurrectionem Domini legitimus eos esse piscatos. Unde datur intelligi, eos ad capturam piscium ex more remeasse, ut postea fieret quod Matthaeus et Marcus narrant, quando eos binos vocavit. Tunc enim non sub-

ductis ad terram navibus tamquam cura redeundi, sed ita eum secuti sunt, tamquam vocantem ac iubentem ut sequerentur.

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SERENI, VOL. IV, SERM. 1).

³⁸⁵⁴ PRIMO quidem nomen Regis Iesu dulcissimum est propter spem veniae: quia Iesus rex Iudaeorum, id est, confitentium et poenitentium nuncupatur. Quadruplex enim dulcedo propter spem veniae de nomine Regis Iesu ab anima sentitur. Prima est dulcedo remissionis; secunda est dulcedo renovationis; tertia est dulcedo consolationis; quarta est dulcedo defensionis.

³⁸⁵⁵ Prima autem dulcedo est remissionis. Magna quippe dulcedo est animae peccatrici in hoc sanctissimo nomine Iesu sentire tantum esse virtutum, ut in illo remittantur sibi omnia peccata sua. Audiamus hoc, attestante Ioanne Apost. qui I ep. c. ii, ait: *Scribo vobis filioli, quoniam veniuntur vobis peccata vestra propter nomen eius.* Sic ut enim graviter aestuanti, et longo siti ardore successo, fons frigidus, salubris et gratus efficitur: sic mentibus iniquitate depressis nomen Iesu culpae gravedinem et peccati moerorem expellit. Dicitur enim Act. xxii: *Baptizare et abluere peccata tua invocato nomine Iesu.*

FERIA SEXTA

Homilia S. Thomae a Villanova.
IN DOM. IV. POST PENT. CONGIO.

³⁸⁵⁶ DUO dicemus de necessitate horum Piscatorum. Duo de arte piscatoria. Mundus in sacra Scriptura comparatur mari in multis locis convenienti similitudine; habet enim conditiones maris, quia est tempestuosus, periculosus et salsum. Primo est inquietum, tempestuosum; si modico tempore est in tranquillitate, post modicum, modico vento turbatur et agitur. Non mirandum, si modo tot bella videmus. Legite historias, semper fuit sic ab initio. Agitur quatuor ventis, sicut ait Daniel: *Videbam in visione mea*

nocte, et ecce quatuor venti coeli pugnant in mari magno. Hi sunt qui concitant omnes tempestates eius: scilicet cupiditas, ambitio, concupiscentia, libido dominandi. Ex his omnia bella et dimensiones in orbe: nulla pax, nulla tranquillitas, nulla securitas. Si modico tempore est in pace, statim de sub pedibus oritur tempestas, tribulatio, persecutio, angustia. Non mirandum: talis est conditio huius mundi. Secundo est periculosum. Habet multas syrtes, scopulos, et freta, et naviculae fragiles facile infringuntur; verbi gratia in freto Legionensi, et in vadis arenosis ex viginti vix una salvatur. Est etiam salsum; quanto amplius ex eo bibitis, eo plus sititis. Non sedat, sed provocat sitim, videlicet eis, qui hoc experti sunt, et semper conantur ex eo satiari. Huius maris pisces sunt mundani, filii huius saeculi, quos Propheta vocat filios maris, dicens: *Dominus rugiet et formidabunt filii maris.* Psalmus: *Pisces maris, qui perambulant semitas maris,* qui vitam in secularibus negotiis expendunt. Unde viri religiosi et spirituales non dicuntur pisces, sed aves; quia non in hoc pelago immerguntur, sed in altum volant. Unde legitimus in *Genesi*, Deus ex eodem elemento, aquae scilicet, formavit pisces et aves; sed pisces manserunt in sua origine, unde formati sunt: aves autem supra suam originem volaverunt. Exponit hoc Hugo de S. Victore in *Libro de Sacramentis*. Omnes homines ex eadem origine prodeunt, omnes nascimur carnales, filii irae, malae inclinationis, infecti lepra originali: sed quidam manent in sua origine sequentes suas naturales inclinationes, et isti sunt pisces maris: quidam vero supra suam originem volant superantes et vincentes suas male inclinationes, elevati in altum, fundentes elementum ex quo conditi sunt,

supra humanam facultatem viventes; ut spirituales et religiosi, qui saeculum fugerunt: et hi non sunt pisces maris, sed volucres coeli.

³⁸⁵⁷ Neque tamen omnes pisces mali sunt: sunt enim aliqui mundi, et aliqui immundi. Nam in statu saeculari sunt multi boni. Unde Dominus in Evangelio comparat *regnum coelorum sagenae missae in mare, ei ex omni genere piscium congreganti.* Nunc sagena Apostolica, id est fides, bonos et malos congregat; sed in die iudicii *exibunt Angeli, et separabunt malos de medio iustorum.* Aves vero non separabuntur, quia sursum volant, ut ait Apostolus: *Simul rapiuntur obviam Christo in aera.* Ad discernendum autem in praesenti bonos, datur praecipuum Levitici undecimo: *Omne quod habet pinnulas et squamas, tam in mari quam in fluminibus et stagnis, comeditis.* *Quidquid autem pinnulas et squamas non habet, eorum quae in aquis moventur et vivunt, abominabile vobis execrandumque erit.* Sive ergo in saeculo, sive in monasterio, sive in statu praedicatorum, quae designantur per mare, stagnum et flumen, ut ait Bernardus, piscis qui habet squamas, mundus est et bonus; qui non habet, immundus et malus. Squamae in piscibus sunt quasi lorica, qua muniuntur contra mala, et designatur patientia, tolerantia, et fortitudo qua debet armatus esse piscis bonus contra mundi infortunia, et peccata, ut tolere et resistat. Pinnulae autem sunt fides et oratio, quibus aliquo modo levetur a saeculo, qui licet non habeant alas devotionis et contemplationis ad totaliter volandum a saeculo, ut spirituales; habent tamen illas pinnulas, quibus ad modicum supra aquas exiliant: ut relictis negotiis Deo vacent. Qui autem non habent, sed tota vita negotiis, et litibus saecularibus, et voluptatibus, et curis

immergantur, hi immundi sunt et abominabiles. Videat ergo nunc quisque qualis sit: si resistit peccatis, si non facile superatur a tentationibus, si patienter toleret infirmitates, et iniurias, et mala praesentis vitae; si, licet occipetur negotiis ad providendum domui suae necessariis, tamen aliquando, in festis maxime elevatur a saeculo; si audit sermones, si legit, si orat. Et licet redeat ad mare, si non avis, saltem piscis mundus reputabitur, et colligetur in sagena bonorum in die iudicii, quando discernentur boni a malis.

3858 Ecce mare, ecce pisces. In hoc mari magno a principio saeculi diabolus magnus piscator fuit. Ille enim in principio, obiecto poma quasi esca primis parentibus, eos piscatus est magno dolo. Infelices qui non crediderunt Deo monenti ne ederent: quia latebat hamus in esca: In quamque hora comederitis morte moriemini. O crudelis hamus, mors! O quam male decepti sunt! Quis huius piscatoris astutias evadere poterit, si illi tam magni pisces et sapientes non evaserunt? O quanta calliditate utitur ad decipiendum nos! Quomodo tentat cuiusque gustum, ut videat quid ei delectet, et talem apponit escam: sicut piscautores tractarum, qui apponunt alias escas superbi nisi ventus? Prophetia: Ephraim pascit ventum. Et quid est tota esca avari, nisi pulvis? Stolidiores certe sumus piscibus: nam ipsi si semel liberantur ab hamo, fugiunt longe, et non lunt iterum glutire. Et nos miseri saepius liberati, iterum redimus stulti, et reincidimus in mala, quae plangimus. Quanta stultitia, quanta vecordia! Et sic nos reputat diabolus quasi pisces stolidissimos: His artibus et fraudibus malus iste piscator totum fere mundum prehenderat et inescaverat: sicut deplo-

rat Propheta Habacuc dicens: Totum in hamo sublevavit, traxit in sagena sua, et congregavit in rete suum. Et Ieremias: Expandit rete pedibus meis, convertit me retrorsum. Miseria generis humani!

Varia de SS. Nomine Iesu. (EX S. BERNARDINO SENESI, VOL. IV, SERM. 21.)

389 Dico ergo anima peccatrix: Et ego, Domine Iesu, nomen tuum invoco, propter quod mihi peccatorum adsit remissio. Oro, Domine Iesu, ut adimplere digneris prophetiae praeconium; quia si hoc voceris propter nomen tuum, Domine, profiteberis peccato meo; multum est enim, et etiam copiosum, Psal. xxv. Sic enim habemus in alia translatione conscriptum. Vere multum per omnem modum, cui et si non parcere debeas ratione meriti mei, sed propitiare obscuro propter sanctitatem nominis tui. Et vere copiosum est peccatum meum, quod cursu temporis, defectu corporis, progressu aetatis non minuitur, sed augetur: et nisi tua subveniat bonitas, mea semper augebitur iniquitas. Et iterum I Ioann. ii, idem Apostolus ait: Filii, hoc scribo vobis ut non peccetis. Sed si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem Iesum Christum iustum: et ipse est propitiatio pro peccatis nostris. 390 O consistorium mirabilis ordinatione sancitum: peccator poenitens plorat, plorans postulat, Filius impetrat, Pater condonat, et Spiritus sanctus mentem laetificat. Sed hoc pro certo nosceas, tunc de peccato veniam percepisse, quando post culpae detestationem et gemitus, cor tuum nequaquam senseris vitiorum illecebris, et imaginatione perstringi: unde quidem prudenter ait: Tunc demum nobis praeterita vitiorum contagia remissa credenda sunt, quum fuerint de corde nostro praesentium voluptatum desideria pariter passionesque depulsae.

SABBATO

Homilia S. Thomae a Villanova. IN DOM. IV. POST PENT. CONSID.

391 Unde Dominus videns miseriam filiorum Adam, descendens de coelo, primo ipsum fraudulentum piscatorem mira arte suae potentiae piscatus est; obiciens ei illam suam

carnem purissimam; quam cum ipse miser deglutivit in morte, sensit hamum sub esca Divinitatis, et proiectus est foras; sicut ipse ait: Nunc iudicium est mundi; nunc Princeps huius mundi eicietur foras. Unde Dominus ad Iob: An extrahere poteris Leviathan hamo? Non Domine, non habeo ego tale brachium neque arundinem piscatorum, nec tam fortem; ad hamum tuum pertinet hoc: non est potestas super terram, quae valeat ei comparari: ipse ergo solus piscavit eum. Ad piscandum autem homines, quos ipse male prehenderat misit Discipulos suos in mundum, sicut ipse promiserat per Ieremiam Prophetam dicens: Mittam eis piscatores multos et piscabuntur eos. Ad hoc igitur egressus est hodie ad stagnum Genesareth ad quaerendos istos piscatores, et vocavit Petrum. At illi relictiis retibus secuti sunt eum. O facilis obedientiae! Ad unum verbum Domini omnia reliquerunt. Si quidem dedit voci suae, vocem virtutis. Considera nunc Dominum maiestatis praecedentem et tres illos piscatores dilaceratis ac lutos femoralibus suis, sicut solent esse piscatores sequentes. O spectaculum dignum visu! O Rex maiestatis, numquam figis domicilium: et tales pincernas seligis in servitium! Et Domine, ad quid vis istos? Numquid habes aliquos equos conductitios, quos sequantur? Vel aliquid opus culinae in quo serviant? Attendite: ad quid vult. Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis. Ad alignandos Reges eorum in compedibus, et nobiles eorum in manibus ferratis. Ut faciant in eis iudicium conscriptum. Isti Reges et Imperatores potentissimos ligabunt Evangelicis praecceptis. Isti populos, civitates et potentissima regna debellabunt. Isti Philosophos et sapientes mundi sua sapientia superabunt.

Coram istis eloquentissimi oratores obmutescent. Denique isti totum uniuersum doctrina et suis eloquijs subiugabunt et prosternerunt. O potentiam Dei admirandam, quae cum talibus hominibus totum mundum debellasti! Non elegisti Domine oratores, aut philosophos, aut scribas sapientes in lege. *Quae stulta sunt mundi, elegit Deus, ut confundat sapientes: et infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia. Et ignobilia mundi, et contemptibilia elegit Deus, et ea quae non sunt, ut ea quae sunt destrueret: ut non gloriaretur omnis caro in conspectu eius.* Si enim sapientes aut potentes elegisset, forte dicerent, quod mundum Christus sapientia, potentia et scientia subiugasset. Ideo elegit piscatores, ut converteret oratores, et non e contrario. Elegit miseros pauperes ad convertendos potentissimos Reges, et non e contrario; ne diceret aliquis: *Manus nostra excelsa fecit haec omnia.* Sed iam videamus quomodo, qua arte, tantam multitudinem piscium Domino piscati sunt. Idem Psalmus hoc satis aperte docet dicens: *Exaltationes Dei in gutture eorum: et gladii ancipites in manibus eorum.* Praedicationis verbo et ancipiti gladio operis et miraculorum, totum mundum Domino prehenderunt. Non enim erat eorum doctrina sicut nostra tepida et sine vigore: sed viva et inflammata, penetrans corda. Hanc miraculorum virtutibus confirmabant; sicut ait Evangelista: *Praedicauerunt ubique Domino cooperante, et sermonem confirmante, sequentibus signis.* Et utrumque, tam doctrinam, quam miracula, vita coelestis glorificabat. Nam, ut ait Chrysostomus: Si essent morosi, ebriosi, ambitiosi, cupidi, elati, mundus eos magos et maleficos aestimasset, neque doctrinae, neque miraculis difficile disset: sed vitae sanctitas omnia solidabat. Videbant enim viros Angelicos

omnium virtutum exemplaria: et magis de illorum sanctitate, quam de miraculis stupebant. Unde Psalmus: *Conturbati sunt omnes qui videbant eos, et timuit omnis homo.* Et Isaïas: *Omnes qui viderint, dicent, isti sunt semen, cui benedixit Dominus.*

Vae nobis, quam longe sumus ab eis, qui nunc vobis doctrinae ministerium exhibemus! Nec habemus hamum, neque escam; et ideo non apprehendimus pisces Domino. Sermo languens, vita torpens, nec exemplo allicimus, neque verbo apprehendimus. Non sumus iam piscatores sed venatores. Sic namque Dominus per Ieremiam olim promiserat dicens: *Mittam vobis piscatores, deinde mittam vobis venatores.* Unus piscator quodam retiaculo multitudinem piscium congregat in sagena sua; sed venator cum multitudine canum et accipitrum, magno apparatu, et explodendo bombardam, vix unum capit milvum, aut herodionem unam. Sic evenit nobis: Petrus piscator uno sermone, unico tractu prehendit in principio tria millia hominum; et secundo sermone quinque millia: nos centum sermonibus vix unum convertimus ad Christum. Tanta sapientia, tanta doctrina, tanta eloquentia hodie in sermonibus, et utilitas modica, quia deest Spiritus doctrinam vivificans, exemplum doctrinam confirmans. Non piscamur, sed venamur. Sed ex vestra etiam parte hoc provenit. Nam quae tunc Apostoli prehenderant, pisces erant maris perambulantes semitas huius saeculi, caeci et ignorantes Deum, et duces caecorum in tenebris ambulantes, qui illuminati doctrina agnoscebant errorem suum, et facile convertebantur. At modo non estis pisces, sed aves, volatis enim in altum, et volantem capere difficile est. Quis in vobis est, qui nesciat fidem, quam vobis quotidie praedicamus? Si

dicimus adultero: O frater convertere, quia ibis in infernum: ridet, dicens: in hoc ablactatus sum a matre mea. Si dicis usurario: Time, quia Deus vindicat: vide gloriam sempiternam quam perdis: irridet, dicens: cum hoc verbo mihi nati sunt dentes. Si dicimus uni ebrioso vel lusori: O miser, quid perdis? O miser, attende quia est infernus, quia est gloria, quia Deum habes infensum, quia vindicabit Deus; iam incaluerunt aures audire hoc. Non peccatis ex ignorantia, sed ex malitia. Omnia, quae dicere possumus, bene nostis. Qua ergo arte, quo sermone vos prehendemus, quia omnia nostis? Piscetur vos Deus, quia omnia potest. *Frustra, enim, iacitur rete ante oculos pennatorum.* Qualis autem fuerit piscator vel solus Andraea, et quantum multitudinem Domino prehenderit, testis est Achaia Provincia, quam maxima ex parte convertit ad Dominum. Sed quanta perseverantia officium sibi a Domino iniunctum exercuerit, testis est finis, quem habuit. In cruce pendeat, et inde piscari non desinebat. Quamdiu vita et vox duravit, a piscium captura non destitit. Biduo pendens in cruce docebat populum, et oblitus dolorum, salutem zelabat animarum. O egregium piscatorem! O mirabilem concionatorem! O qualis pulpitus eius! Quis tali praedicatori non crederet? Quem verba de cruce praedicata non emollient? Attendite, fratres, quid patiar, videte, quid sustineo. Si non sunt vera, quae praedico, cur ista libens sustineo? etc.

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SERENSI, VOL. IV, SERM. 2.)

SECUNDO est dulcedo renovationis, quae remissionem sectatur. Nimia, nempe, vetustate sordentes peccatores fuerunt Corinthii, quibus (I Cor. vi) proponebat Apostolus dicens: *Sed abluti estis in nomine Domini nostri Iesu Christi.* Macula quidem

deformavit animam vestram, sed abluti estis: libido contraxit immunditiam magnam, sed sanctificati estis: reatus obligavit ad poenam sempiternam, sed iustificati estis in nomine Domini nostri Iesu Christi; quilibet extitit liber a malo, alibi dicit, a reatu liber.

Et vos, dilectissimi cives et amantissimi fratres, depositis mendacijs, periurijs, blasphemijs, alijs pompis et nefarijs ludis, partialitatibus et luxurijs, rapinis et usuris, et ceteris operibus malis, atque omnino mentibus renovatis, induimini Dominum nostrum Iesum Christum, ut Christianam conversationem in vestris moribus ostendatis. Induimini, inquam, Dominum nostrum Iesum Christum, sicut lana colorem, sicut aer lucem, sicut ferrum ignem: lana exterius penetratur: ferrum vero in ignis naturam interius et exterius quodammodo transformatur.

Colorem Christi repraesentare in conversatione incipiamus, lucem in fidel cognitione, ignem in dilectione. Sicut enim ferrum in ignem missum magis ignis efficitur quam ignitum: sic viri ferventes charitate vel induti, dixerim vel imbuti? charitas esse videntur potius, ut emphatice loquar, quam charitate succensi.

Sic renovatos vos opto in virtute Domini nostri Iesu Christi, dilectissimi fratres, quod omnes videam una dilectione coniectos, una charitate ligatos, et uno amore in virtute Domini nostri Iesu Christi unitos, promittente Domino (MATTH. XVIII): *Ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum ego in medio eorum.*

DOMINICA V. POST PENTECOSTEN

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM MATTHAEUM.

Matth. V, 20-24.

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis: Nisi abundaverit iustitia vestra plus quam Scribarum et Pharisaeorum, non intrabitis in regnum coelorum.

21. Audistis quia dictum est antiquis: Non occides: qui autem occiderit, reus erit iudicio.

22. Ego autem dico vobis: quia omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo, raca: reus erit gehennae ignis.

23. Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te:

24. relinque ibi munus tuum ante altare, et vade prius reconciliari fratri tuo: et tunc veniens offers munus tuum.